

Heistad 15.1.2020

Klima- og miljødepartementet
Epost: postmottak@kld.dep.no
P.B. 8013 Dep
0030 Oslo

19/4280 – Høring av rapporten fra ekspertutvalget om farlig avfall

Ref ovennevnte sak, nedenfor følger våre innspill i denne høringen.

I sammendraget fra den første motmelding fra vår side og fra andre frivillige lag 27.oktober 2014 om saken om deponi for farlig avfall i Brevik skrev vi på side 5: «Norge må få sin (avfalls-)plan skikkelig ferdigstilt etter rammedirektivet. ESA, EFTAS overvåkingsorgan for EØS-avtalen, bør varsles hvis saken slippes videre.»

Behovet for innspill til den norske sentralforvaltningen og til ESA om norsk bedre fokus på forståelse av EØS-forankringen av miljølovverket og avfallsdirektivene (rammedirektivet og deponiforskriften m.fl.) var en beveggrunn, og er blitt ytterligere aktualisert, av minst tre grunner:

1. ESA rettet, på basis av klage fra naboer i Brevik, en såkalt «Complaint» mot Norge for brudd på EUs avfallsdirektiv ved mangler i norsk avfallsplanlegging. Det var denne prosess som utløste viktige tillegg til norsk Avfallsstrategi.
2. Alternativet med stordeponi for farlig avfall i Breviksgruvene (Dalen gruve) ble ikke skrinlagt, til tross for viktige stående doms-tolkinger i Europadomstolen ut fra tidligere og nåværende avfallsdirektiv. De tilsier direkte og omgående ekskludering av påtenkte tett bosatte by-lokaliteter for nye større avfallsanlegg før videre planlegging av alternativer.

For det tilfelle at landene mangler/ikke har rukket ferdigstilling/rullering av nasjonal avfallsplan, kan slike alternativ kun planlegges som enkeltsak videre dersom tilstrekkelige skilleavstander og annen sikkerhet for helse og miljø finnes. Slike muligheter anses utelukket i Brevik/Heistad området. En aktør (NOAH) som ikke i sitt høringsinnspill (13.1.20) tar nødvendige avstander til tett bosatt befolkning med som overordnet og formidlet premiss for sitt deponisøk for farlig avfall, finner vi svakt juridisk og næringsmessig troverdig.

Det vises også til innspill fra Norcem til NOAHs konsekvensutredning. Selv om det i Europa finnes eksempler på deponier anlagt tidligere under eller tett ved boligbebyggelse i byer, er slikt ikke tilrådelig for nye anlegg. Se også EU's veiledning i avfallsplanlegging (EU Waste Management plans Guidance Note, 2012/13 s 66-68).

3. Regjeringen har i lys av NAV-saken i 2019, er det etter hva vi forstår bebudet en bred norsk saksgjennomgang av norske fortolkninger på viktige enkeltområder i samfunnet som angår norsk tolkning av juridiske regler etter EØS-avtalen. Det er naturlig å be om at denne gjennomgang også må gjelde norsk tolking av avfallsdirektivet og annet miljølovverk. Det er Miljødirektoratet som har anlagt de offentlige, etter vårt skjønns uryddige saksrammene i Brevik-saken om deponi. Saken er av departementet faktisk ikke formelt avsluttet, selv etter at ESA har påvist, og direktoratet har innrømmet at de i 2014-15 hadde oversett kravene i EØS-direktivet (Avfallsramme-direktivet) til en nasjonal avfallsplan og har til nå unnlatt å informere om Europadomstolens fortolkningspraksis for deponialternativ i og ved store tettsteder.

Direktoratet avga tvert imot i 2014-15 «helhetlig miljøvurdering» formet som ubegrunnet skriftlig og muntlig utsagn om at Brevik og gruvene skulle være egnet som deponisted. Utsagnene ble så vidt vi kan se fastholdt til 2018-19, selv etter svært mange innkomne faglige og skriftlige mot-utsagn mot påtenkt tiltakshavers konsekvensutredning.

.....

Det vil neppe være troverdig om direktoratet eller deres på nytt innleide konsulenter, nå skulle få i oppgave fra departementet å slutt-vurdere og redigere merknadene som er innkommet til regjeringens ekspertutvalg for farlig avfall. Vi ber på denne bakgrunn heller innstendig om at Regjeringen snarest selv formelt avslutter saken om mulig deponi for avfall i Brevik/Heistad, i tråd med Ekspertutvalgets anbefalinger. Det bør gjøres senest i samband med nærforestående slutført rullering av norsk avfallsplan vinter 2020. Vi viser ellers til våre andre innspill. Vi viser ellers til våre tidligere innspill, der vi blant annet legger vekt på: Det er sannsynlig at behovet går i retning av flere mindre, spesifikke deponier, nær avfallsprodusentene og forsvarlig innrettet for formålet, også for mellomlagring før rensing/gjenvinning. Stor-import av farlig avfall kan, i henhold til gjeldende konvensjoner, falle bort eller stanses. Vi støtter oss på gode fagmiljø som har påvist at søket etter lokasjoner som er eller vil bli egnet til deponering av giftig avfall må gjøres langt grundigere, og med betryggende skilleavstander til tett bosetning og fare- og verneområder. Uansett EØS/ESA-momenter hindrer FN's menneskerettskonvensjon og sunn fornuft lagring av store mengder avfall under eller rett ved tett bosatte områder.

Med vennlig hilsen

For Fellesforum for Heistad, Brattås og Skjelsvik

Jon Helge Helgerud, styreleder
Øystein Dalland, sakskontakt
Haavard Solli Andreassen, sakskontakt

Kopi av brevet er sendt:

- Porsgrunn kommune v/Robin Kåss